

09.03.2023

MEDIJPRATĪBAS AKTIVITĀTES REĢIONU BIBLIOTĒKĀS 2022. GADĀ: IESKATS BIBLIOTĒKU GADA PĀRSKATOS

EMĪLS ROTGALVIS, LNB BAC MEDIJPRATĪBAS NOZARES EKSPERTS

SATURS

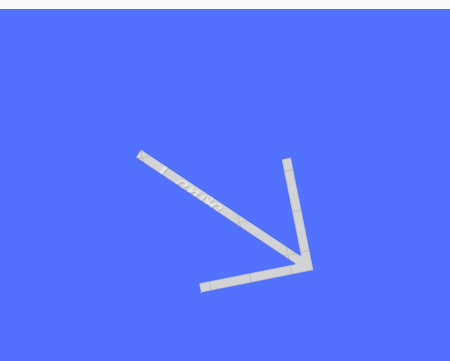
- INFORMĀCIJA
- MEDIJPRATĪBAS UN
INFORMĀCIJPRATĪBAS NOŠĶĪRUMS
- MEDIJPRATĪBAS LOMA BIBLIOTĒKĀS
- NORIŠU PĀRSKATS
- TEMATISKO NEDĒĻU LOMA
- IZAICINĀJUMI
- KOPSAVILKUMS

INFORMĀCIJA

- Atskats veidots no 37 bibliotēku 2022. gada pārskatos ietvertās informācijas par medijpratību.
- Pieejami bijuši līdz 8. martam iesūtītie pārskati.
- Lūgums nedzēst medijpratības sadaļu. Ja gada laikā nav notikušas aktivitātes, ierakstīt, ka nav.

MEDIJPRATĪBA?

INFORMĀCIJPRATĪBA?

SAISTĀMAS UN SAVSTARPĒJI PAPILDINOŠAS, BET NOŠĶIRAMAS PRASMES

MEDIJPRATĪBA?

Medijpratība ir zināšanu un prasmju kopums, kas nepieciešams darbam ar informācijas avotiem; informācijas atrašanai un analīzei, informācijas satura kritiskam izvērtējumam, objektīvas informācijas atšķiršanai no tendenciozas, dažādos avotos pieejamo ziņu salīdzinājumam, lai veidotu savu pamatotu viedokli.

Mediju politikas pamatnostādnes 2016-2020

INFORMĀCIJPRATĪBA?

Spēja atrast, atlasīt, novērtēt, pārvaldīt un izmantot informāciju.

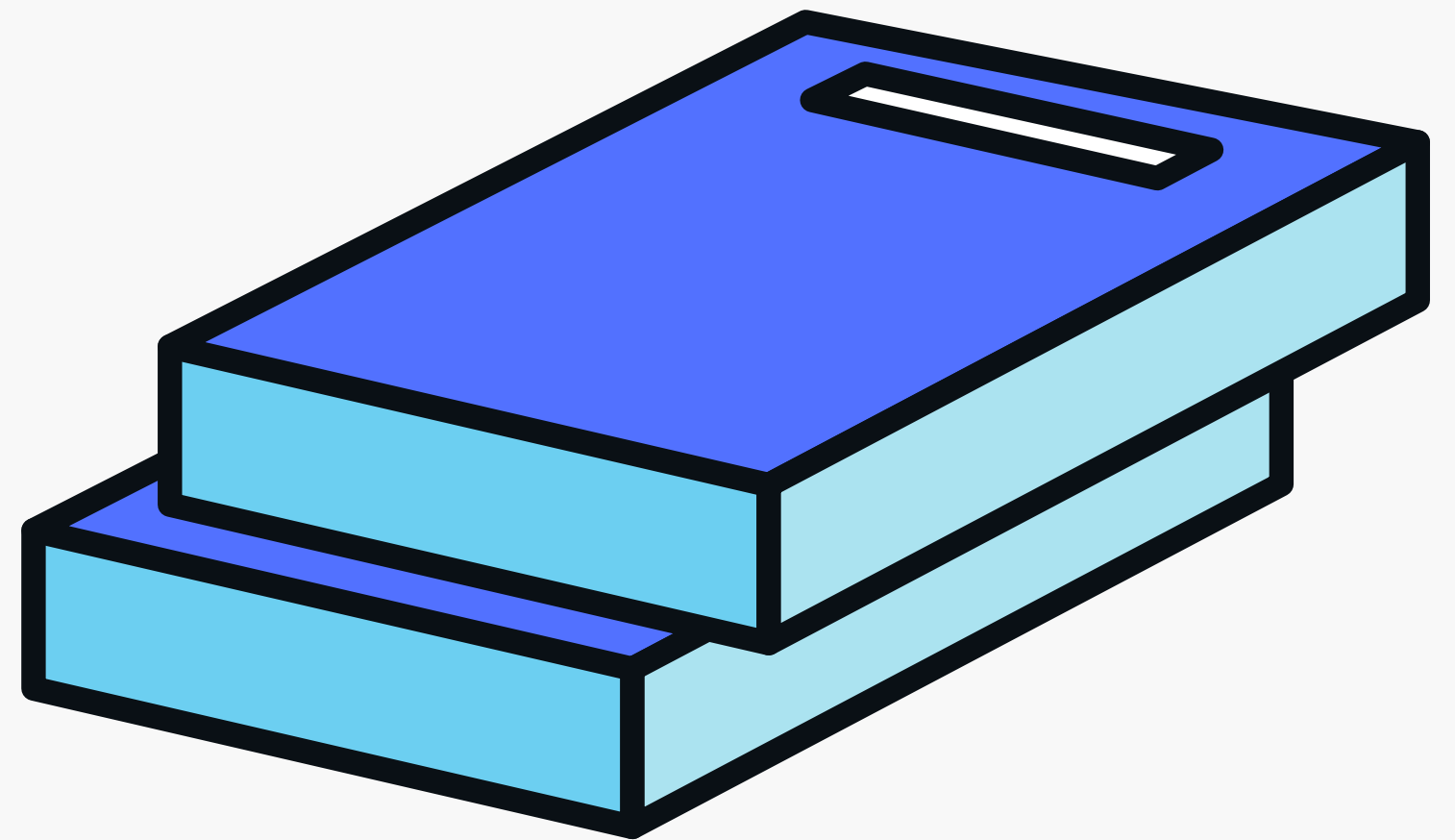
Tezaurs.lv

+ DIGITĀLĀS PRASMES

Prasmju kopums, kas ļauj brīvi un droši uzturēties digitālajā vidē. Šīs prasmes var iedalīt piecās grupās: informācijas patērēšana, digitālā satura izveide un izmantošana, informācijas pārsūtīšana un uzglabāšana, informācijas meklēšana un mācīšanās tiešsaistē.

Labsoflatvia.com

2022. GADA PĀRSKATI

PAMATOTA MEDIJPRATĪBAS LOMA

- Pozitīva iezīme, ka pašas bibliotēkas arvien vairāk un labāk apzinās medijpratības lomu to ikdienas darbā.
- Vairākas pārskatu medijpratības sadaļas iesāktas ar pašreizējās situācijas aprakstu, medijpratības izmantojumu ikdienas darbā.
- Īpaši to pamato bibliotēkas Latgalē un pierobežā (Rēzekne, Balvi) un Pierīgā (Salaspils).

Zināšanas medijpratībā nepieciešams pilnveidot, jo aizvien svarīgāk kļūst tas, cik droša kopumā ir mūsu sabiedrība un valsts, cik sekmīga ir tās attīstība. Šīs jomas pārzinošs bibliotekārs var veicināt lasītāju medijpratības prasmju apgūšanu, lai pēc iespējas plašāka sabiedrības daļa spētu kritiskāk izvērtēt informāciju.

Rīgas Centrālā bibliotēka

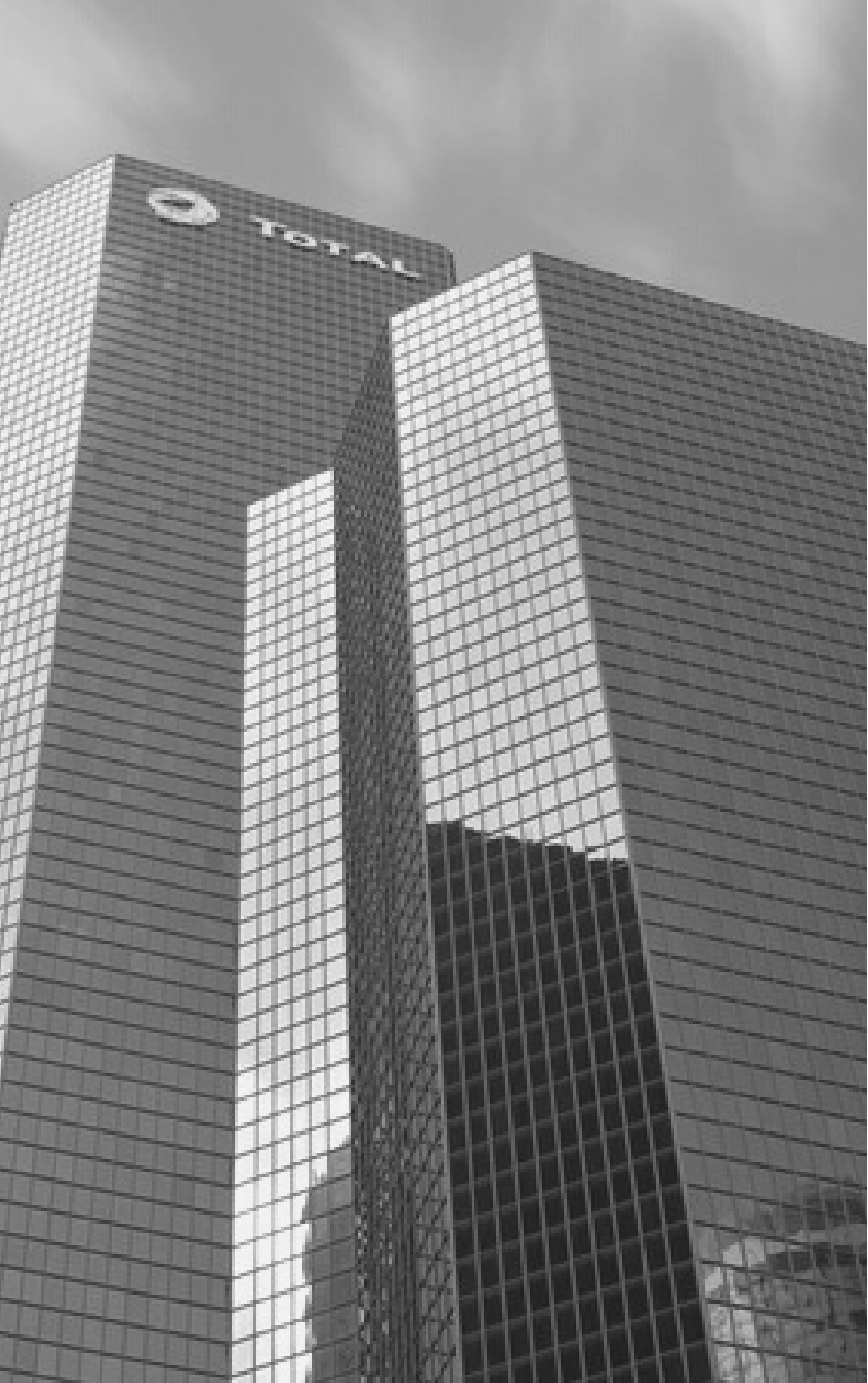
Saistībā ar Krievijas izraisīto karu Ukrainā, bibliotēkas darba priekšplānā izvirzījās uzdevums vēl aktīvāk iesaistīties sabiedrības informēšanā par aktualitātēm, paaugstināt medijpratības un kritiskās domāšanas līmeni, būt par vietējās kopienas saliedētājiem un piedāvāt savus pakalpojumus Ukrainas bēgļiem.

Kuldīgas reģiona bibliotēkas

JA NAV SADAĻAS "MEDIJPRATĪBA"...

- Priecājamies, ja tiek uzskaitīti apmeklētie pasākumi, piemēram, LNB BAC semināri.
- Arī izglītošajā, uzziņu un informācijas darbā pastarpināti iekļaujama medijpratība.
- Arī darbs ar noteiktu auditoriju, piemēram, bērnu un jauniešu sadaļa var kalpot kā daļējs medijpratības darba atspoguļojums.
- Medijpratība ir caurviju prasme un saskan arī ar daudziem bibliotēkas darba virzieniem.

VĒRSIMIES DZIĻĀK

VISĀM AUDITORIJĀM PIEEJAMI PUBLISKI PASĀKUMI

- Daudz parādās specifiskas auditorijas (seniori, jaunieši), bet pozitīvs piemērs ir arī visiem atvērti pasākumi.
- Visplašākā auditorija nozīmē vislielāko variāciju - notiek tikšanās ar mediju pārstāvjiem, jaunu rīku prezentācijas, semināri un lekcijas (Rēzeknē, Smiltēnē u.c.).
- Atsevišķās bibliotēkas pasākumi plašākai auditorijai īstenoti projektu ietvaros, piem., D.Melbārdes rīkotie semināri ar K.Ločmeli (Tukumā un citur).
- Publikācija pēc pasākuma - iespēja uzturēt interesi un turpināt informēt.

Latgales Centrālās bibliotēkas ASV Informācijas centrs sadarbībā ar jauniešu biedrību "New East" un Ziemeļvalstu Ministru padomes biroju Latvijā organizēja medijpratības darbnīcu "Media Lab > TikTok". Pasākuma laikā klātesošie uzzināja par to, kā darbojas TikTok algoritmi, kā attīstīt savas zināšanas par TikTok platformu, kādas ir galvenās tendences sociālo mediju lietošanā un kā TikTok ietekmē komunikāciju jauniešu vidū. Pasākumā piedalījās 25 dalībnieki – jaunieši, skolotāji, žurnālisti.

Inčukalna bibliotēkā 2022.gada 9.decembrī tika rīkots Medijpratības seminārs klātienē un 28.decembrī veikta publikācija ar semināra materiāliem Facebook un Instagram vietnēs, kur to ir aplūkojuši 370 skatītāju.

APMĀCĪBAS/SEMINĀRI – SENIORIEM

- Dominējošās pieejas - digitālo prasmju apmācības sasaistē ar medijpratību, prezentācija ar diskusiju (Jelgavā, Talsos u.c.).
- Sazobē medijpratība un vispārējā informācijpratība.
- Radoša pieeja - konkurss senioriem, tādējādi motivējot piedalīties (Alsviķi).
- Arī KM "Viltus ziņas ir lipīgas" (translēta diskusija, izplatīta informācija).
- LNB BAC "Ar viedumu medijpratībā" (Tukums, Madona, Dobeles). Aicinām adaptēt formātu.

Alsviķu bibliotēkā tika rīkotas apmācības senioru grupai "Par prieku sev un citiem" par to, kā sevi pasargāt no krāpniekiem virtuālajā vidē. Tajās piedalījās 10 bibliotēkas apmeklētāji.

Aizstrautnieku bibliotēkā sniedzot konsultācijas notiek arī informēšana par drošu interneta lietošanu un medijpratību. Bibliotēka iesaistījās akcijā senioriem "Viltus ziņas ir lipīgas". Vislabāko rezultātu dod individuāla saruna, ar piemēru demonstrēšanu, kā viltus ziņas izplatās sociālajos tīklos. Šajā darbā ļoti noderīga ir bijusi K. Ločmeles medijpratības rokasgrāmata bibliotekāriem.

Dobeles novada Centrālajā bibliotēkā Digitālās nedēļas ietvaros senioriem tika organizēta lekcija "Drošības ĀBECE".

APMĀCĪBAS/SEMINĀRI – BĒRNIEM

- Tiek īstenota aktīva sadarbība ar tuvējām skolām, pirmsskolas izglītības iestādēm.
- Aktuālākais bērnu medijpratības un informācijpratības veicināšanā - sasaiste ar digitālajām prasmēm un drošība internetā.
- Tiek novērtēti Drossinternets.lv radītie un bez maksas pieejamie materiāli.
- Krāslavas piemērs - interešu klubiņa “Supervaroņi Internetā” programma “Medijpratības pamati pirmsskolniekam”.

LNERB Rīgā ir izveidojusies veiksmīga un regulāra sadarbība ar Rīgas Strazdumuižas vidusskolas – attīstības centra skolotājiem un skolēniem. Šajā izglītības iestādē mācās vājredzīgi un neredzīgi skolēni, kuriem ir iespēja piedalīties dažādos bibliotēkas organizētajos pasākumos – literārajos rītos, grāmatu atvēršanas svētkos bibliotēkā, digitālās pratības un medijpratības stundās.

Preiļu GB Bērnu literatūras nodaļa regulāri veic informatīvo un izglītojošo darbu ar skolēniem, rīkojot pasākumus un aktivitātes par drošību internetā. Preiļu 1. pamatskolas 3. klašu skolēniem tika piedāvāta saruna, kā sevi pasargāt internetā un izturēties ar cieņu vienam pret otru virtuālajā vidē (informatīvā saruna notika ZOOM tiešsaistē). Tāpat neklātienē ar mācībām noderīgām un radošu ideju bagātām tīmekļa vietnēm pasākumā "Ceļazīmes tīmeklī" tika iepazīstināti Preiļu 1. pamatskolas 5. klašu skolēni

APMĀCĪBAS/SEMINĀRI – JAUNIEŠIEM

- Jauniešu informēšanā un izglītošanā paveras plašāks jautājumu loks - drošticama informācija, viltus ziņas, arī informācijpratība - datubāzes, plaģiātisms, tomēr ne vienmēr saistība tieši ar medijpratību.
- Turpinās sadarbība ar skolām arī vidusskolas līmenī. Sasaiste ar Skola2030 programmu.
- Vairāk tiek runāts arī par sociālajiem tīkliem.

Valmieras integrētā bibliotēka: Vidusskolas vecuma posmam tika vadītas nodarbības "Kā neapjukt informācijas okeānā", kuras ir ilggadēja sadarbība starp trīs atmiņu institūcijām – Valmieras bibliotēku, Valmieras Muzeju un LNA Valmieras zonālo valsts arhīvu. Mērķis ir mudināt skolēnus skolas darbu veikšanā izmantot ne tikai interneta resursus, bet ļaut palūkoties plašāk un izmantot drošticamu informāciju.

Dienvidkurzemes novadā sadarbojoties ar Zentas Mauriņas Grobiņas novada vidusskolas kolektīvu un bibliotekārēm notiek pasākumu pielāgošana kompetencēs balstītam saturam, tiek veicināta bērnu un jauniešu lasītprasība, medijprasība un informācijprasība.

APMĀCĪBAS/SEMINĀRI – PEDAGOGIEM

- Veicinot sadarbību ar vietējām skolām, dažās bibliotēkās notiek arī pedagogu apmācības medijpratībā - lieliska iespēja apmainīties ar pieredzi un zināšanām.
- Iespēja īstenot sadarbību, ja ir laba sastrādāšanās ar skolām. Īpaši, ja bibliotēkā ir kāds kolēģis, kurš atbild par sadarbību ar skolu bibliotēkām.
- Sadarbībā ar skolotājiem var sasniegt arī skolēnus.

Pedagogiem Jelgavas pilsētas bibliotēka piedāvā apgūt 6 stundu pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmas "Pedagogu informācijpratības uzlabošana un pilnveide" un "Ievads medijpratībā". Pārskata gadā abas programmas tika pārlicencētas uz 3 gadiem, tas dod iespēju pedagogiem saņemt apliecinājumu par dalību mācībās.

Bites bibliotēka piedāvāja Annas Brigaderes pamatskolas skolotājiem medijpratības nodarbību "Resursa "Letonika" izmantošana mācību procesā", savukārt februārī organizētā attālinātā konkursa "Riti, mana valodiņa!" 1.-9.klasei ietvaros viens no uzdevumiem bija, autorizējoties ar klienta paroli vietnē letonika.lv, izpētīt informāciju par Starptautisko dzimtās valodas dienu un izpildīt platformā piedāvāto testu.

PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES PILNVEIDE

- Viena no izvērstākajām sadaļām, runājot par medijpratību, ir bibliotekāru zināšanu pilnveide.
- Tiek izmantotas projektu piedāvātas iespējas, piemēram, LNB BAC pasākumi vai Latvijas pašvaldību mācību centra seminārs “Medijpratība sociālajos medijos”.
- Pārskati parāda, ka zināšanu pilnveides pasākumi tiek apmeklēti galvenokārt lai uzzinātu jaunākās tendences un pārbaudītu jau esošās zināšanas. Par medijpratību runāts arī novada bibliotekāru semināros.
- Pozitīva tendence, ka tiek minēti arī ilgākā periodā apmeklēti semināru cikli vai pat iegūtas kvalifikācijas, kas var noderēt darbā (Jēkabpils, Jūrmala).

RCB bibliotekāri papildināja savas zināšanas, apmeklējot medijpratības un informācijas pratības nedēļas ietvaros organizēto diskusiju “Mana Latvija – reālā un tēls medijos” un neklātienē piedaloties seminārā “Medijpratība sociālajos medijos”. Zināšanas medijpratībā nepieciešams pilnveidot, jo aizvien svarīgāk kļūst tas, cik droša kopumā ir mūsu sabiedrība un valsts, cik sekmīga ir tās attīstība. Šīs jomas pārzinošs bibliotekārs var veicināt lasītāju medijpratības prasmju apgūšanu, lai pēc iespējas plašāka sabiedrības daļa spētu kritiskāk izvērtēt informāciju.

Ogrē sadarbībā ar Baltijas Medijpratības programmas vadītāju Kasparu Rūkli OCB īstenotas VeryVerified.eu medijpratības treneru mācības novada bibliotēku darbiniekiem

IESAISTE PROJEKTOS

- Vairākas aktivitātes reģionos pērn īstenotas ar projektu starpniecību. Tas ļāvis bibliotēkām saņemt informatīvus, materiālus vai cita veida resursus, kas ir nozīmīgs pamats, lai varētu veikt padziļinātu darbu medijpratības veicināšanā.
- Projekti bijuši gan lokāli, gan starptautiski. Vērsti gan uz jauniešiem un senioriem (LNB BAC), gan uz kopienu satuvināšanu un starptautisku sadarbību veicināšanu.

Krāslavā pateicoties projektam "Europe Direct Austrumlatgalē" tika turpināta izglītojošā darbība jauniešiem, pašvaldību darbiniekiem, uzņēmējiem, pedagogiem, kultūras darbinieku grupām. Tika piedāvātas apmācības, izzinošas lekcijas, tiešsaistes pasākumi digitālo kompetenču attīstībā, izglītības, veselības drošības jautājumos. Netika aizmirsti arī valodas kultūras jautājumi, bet īpaši medijpratības prasmes.

Lai veicinātu Latvijas jauniešu medijpratību, Gētes institūts Rīgā un Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bibliotēku attīstības centrs 2022. gadā organizēja ilgtermiņa projektu [Multi]Medijpratība. Jēkabpils jaunieši veidoja video par dziļviltojumiem (deepfake). Projekta sākumā jaunieši apguva medijpratības teoriju, autortiesības, video veidošanas metodes un tehniku, izstrādāja scenāriju, kā rezultātā tapa video. Veidotā video galvenā doma bija - kā atpazīt dziļviltojumu.

BIBLIOTEKĀRS – BIBLIOTEKĀRAM

- Dažos gadījumos bibliotekāri izglīto arī kolēģus. Tas ir ne vien aktualitātes, bet arī bibliotekāru zināšanu rādītājs.
- Pasākumi kolēģiem var notikt arī konkursu veidā, pārbaudot zināšanas, erudīciju vai radošu ideju ģenerēšanu.
- Savstarpēji pasākumi var kalpot arī zināšanu pašvērtējumam, interesējošu tēmu noteikšanai.

Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā tika piedāvātas lekcijas par medijpratību "Medijpratība – joprojām svarīga" bibliotekāriem.

Limbažu Galvenās bibliotēkas rīkotais konkurss bibliotekāriem "Informatīvo un digitālo prasmju MARATONS 2022" vēlreiz apliecināja, ka joprojām pilnveidojamas bibliotekāru zināšanas un orientēšanās prasmes mediju pasaulē.

INFORMĀCIJAS IZPLATĪŠANA

- Viens no vienkāršākajiem, ātrākajiem un lētākajiem veidiem, kā veicināt medijpratības zināšanu apriti bibliotēkā - izplatīt (fiziskās telpās un virtuālā vidē) informāciju par medijpratības materiāliem, kampaņām, pieejamiem izdevumiem.
- Pērn bibliotēkas aktīvi izplatījušas kopienai noderīgus materiālus, piemēram, par rīcību krīzēs, savukārt medijpratības materiāli izmantoti nodarbību veidošanai.

Madonā medijpratības veicināšanai bibliotēkas piedāvā materiālus par medijpratību, bukletus "Kā rīkoties krīzes gadījumā", facebook lapās tiek vērsta uzmanība uz sabiedrības sociālās, ekonomiskās un politikas sfēras aktualitātēm, aicinot bibliotēkas lietotājus analizēt situāciju ārpus viņu profesionālajām interesēm. Individuālās apmācībās, galvenokārt ar senioriem, pārrunāts par to, kā kritiski analizēt pieejamo medij saturu un tml. Apmeklētāji rosināti kritiski vērtēt dažādu portālu un mediju sniegto informāciju. Digitālās nedēļas laikā organizētas individuālās apmācības, konsultācijas, iespējas skatīties tiešsaistes lekcijas.

Preiļu Galvenā bibliotēka piedalījās un atbalstīja arī Kultūras ministrijas uzsākto informatīvo kampaņu "Viltus ziņas ir lipīgas", izplatot informāciju interneta vidē, drukātajos materiālos. Mērķauditorija - seniori.

TEMATISKĀS DIENAS UN NEDĒĻAS – DROŠĀKA INTERNETA DIENA

- Lai aicinātu domāt par drošību internetā un savu ieguldījumu, veidojot labāku interneta vidi, Latvijā un daudzviet pasaulē atzīmēta Drošāka interneta diena (šogad 20. pēc kārtas). Ierasti februāra sākumā.
- 8 pārskatos izcelta DID un tajā īstenotas aktivitātes. Ņemot vērā dienas specifiku un tradicionālo aktualitāti, arī bibliotēkās aktivitātes vērstas galvenokārt uz bērniem un jauniešiem, bet ne tikai!

Atzīmējot Vispasaules Drošāka interneta dienu februārī, Riebiņu bibliotēkā notika pasākums "Esi drošs sociālajos tīklos". IT speciālists Jānis Čižiks klātesošos iepazīstināja ar noteikumiem drošai sociālo tīklu izmantošanai, atbildēja uz jautājumiem un sniedza individuālas konsultācijas. Medijpratības pasākuma mērķauditorija bija seniori, kā arī citi interesenti.

Līvānu novadā aizvadīti Drošāka interneta dienu pasākumi: — Sērfo internetā un esi drošs, Digitālā drošība Mobils un drošs, Medijpratības prasmes ikdienai.

Balvu novadā Vispasaules Drošāka interneta dienā 8. februārī 3. – 12. klašu kolektīvi tika aicināti pieteikties tiešsaistes nodarbībām par tēmām "Riski internetā un drošības pasākumi, lai pasargātu sevi interneta vidē", "Kā stiprināt medijpratību, lai sevi pasargātu no viltus ziņām, dezinformācijas", "Kā nekļūt par mobinga un sekstinga upuri?"

TEMATISKĀS DIENAS UN NEDĒĻAS – DIGITĀLĀ NEDĒĻA

- Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija (LIKTA) sadarbībā ar Latvijas Digitālo prasmju partnerības partneriem organizē Eiropas Digitālo nedēļu Latvijā. Šogad aprīļa beigās - 14. reizi. Ierasti martā.
- Pateicoties labai nacionālajai koordinācijai - populārākā no informācijai veltītajām tematiskajām nedēļām. Pieminēta 18 gada pārskatos.
- Ļoti plašs tematu un auditoriju loks, arī informācijpratība un digitālās prasmes.
- Tāpat tematisko nedēļu var izmantot, lai veiktu darbinieku un lasītāju prasmju novērtēšanu vai interešu aptauju, kas var palīdzēt tālākā darbā (Limbažos, Liepājā).

Aglonas bibliotēkā Digitālās nedēļas laikā tika sagatavotas lapas ar izdrukātām ziņām no interneta, lai kopīgi izvērtētu, vai tā ir viltus ziņa, vai patiesa ziņa. Senioriem individuāli tiek skaidrots par dzīvi sociālo mediju vidē, tiek sniegts atbalsts digitālajos jautājumos

Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas Reģionālā mācību centra sagatavotā "Digitālās nedēļas 2022" programma tika izstrādāta ar mērķi uzzināt, noskaidrot vai precizēt jautājumus un aktualitātes, kuras saistītas ar daudzveidīgajiem un noderīgajiem digitālās vides resursiem, to izmantošanu un drošību digitālajā vidē.

TEMATISKĀS DIENAS UN NEDĒĻAS – MEDIJPRATĪBAS UN INFORMĀCIJPRATĪBAS NEDĒĻA

- Kopš 2012. gada UNESCO sadarbībā ar partneriem oktobra beigās aicina sabiedrību aktualizēt medijpratības un informācijpratības jautājumus, veltot tiem īpašus pasākumus un aktivitātes.
- Nedēļas mērķis ir veicināt medijpratības un informācijpratības attīstību, lai uzlabotu cilvēku kritiskās domāšanas prasmes informācijas, mediju un tehnoloģiju jautājumos, kā arī sekmēt pilsonisko līdzdalību, pašizpausmi, ekonomisko attīstību un cīņu ar dezinformāciju.
- Medijpratības nedēļas aktivitātes parādās 5 gada pārskatos.
- 2022. gadā LNB BAC aicināja bibliotēkas aktīvāk iesaistīties nedēļas aktivitātēs.

Aizkalnes bibliotēkā notika tikšanās ar laikraksta "Vietējā Latgales avīze" satura veidotājiem – redaktori Viktoriju Nečajevu un žurnālisti Egitu Terēzi Jonāni. Laikraksta darbinieces un vietējie iedzīvotāji pārrunāja tādus jautājumus kā pieeja kvalitatīvai informācijai un cīņa pret dezinformāciju, lasītprasme.

Talsu galvenā bibliotēka no 2022. gada 24. līdz 31. oktobrim piedalījās vienpadsmitajā „UNESCO Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļā”. TGB sociālajos tīklos dalījās ar dažāda veida informāciju un materiāliem, kas veicina sapratni par medijpratību

CITAS AKTIVITĀTES

- Kopumā bibliotēkas, kuras aktīvi piedalās medijpratības veicināšanā, īsteno dažāda veida pasākumus, tomēr dominējošais ir ikdienas darbs - lasītāju, apmeklētāju un kolēģu informēšana, individuālas konsultācijas.
- Skaidri iezīmējas, ka vienlīdz spēcīgas medijpratības darbā var būt gan lielās - reģiona galvenās bibliotēkas -, gan viena cilvēka pagastu bibliotēkas.

Individuālas konsultācijas sniegusi arī Zlēku bibliotēka. Par drošu internetu runāts Dāmu klubiņa pasākumos un skolēnu auditorijai vasaras brīvlaikā. Tā kā daudziem iedzīvotājiem datori ir mājās, viņi dalījās savā pieredzē. Seniori iedrošināja cits citu darbā ar datoru. Kopā ar saviem klientiem uz bibliotēku nākusi sociālā darbiniece.

Padures pagasta bibliotēkā lasītāji interneta vidē bieži meklēja informāciju par situāciju Ukrainā, kas aktualizēja prasmi to kritiski izvērtēt, izmantot uzticamas ziņu vietnes, detalizēti lasīt informāciju, it īpaši sociālajos tīklos pievēršot pastiprinātu vērību ziņas avotam, datumam, saturam, vārdu izvēlei, lai netiktu vairotas viltus ziņas.

Aglonas, Galēnu, Pelēču, Riebiņu, Rožkalnu, Rušonas, Silajāņu, Sīļukalna un Upmalas bibliotēku vadītājas piedalījās LNB Bibliotēku attīstības centra 22. martā organizētajā tīmekļseminārā "Drošība, medijpratība un emocionālā inteliģence krīzes situācijās", kurā guva padomus kā komunicēt ar apmeklētājiem laikā, kad daudzi apjukuši informācijas daudzumā, kas ne vienmēr ir patiesa. Sevišķi svarīgi tas ir pagastu teritorijās, kad bibliotekārs ir persona, kurai uzticas.

IZAICINĀJUMI

- Gada pārskati ļāvuši izcelt arī virkni izaicinājumu, ar kuriem bibliotēkas saskaras un kas nozarei būs jārisina kopīgi.

Valmieras novadā spriedze sabiedrībā saasināja arī jautājumus, kas rodas medijpratības kontekstā. Plāņu pagasta Jaunklidža bibliotēka: Kopienas plašsaziņas līdzekļu lietotprasme atspoguļojās pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā. Jaunklidzī dzīvo dažādu tautību un uzskatu cilvēki. Ne visi spēj izprast un izvērtēt informāciju. Ikdienas darbā jāseko situācijām, kad bibliotēkā satiekas apmeklētāji ar dažādiem viedokļiem, lai neizraisītos publiski politiska rakstura strīdi.

Preiļu Galvenā bibliotēka: Medijpratības jautājums ir aktualizējies un par to diezgan daudz tiek runāts un stāstīts, kas liek domāt, ka sabiedrība ir pietiekoši zinoša un informēta. Taču neskatoties uz to, sarunājoties ar iedzīvotājiem un uz klausot viņu pieredzi, nākas secināt, ka ne visi ir vēl zinoši un prot praktiski pielietot iegūtās zināšanas. Secinājums: jāturpina rīkot informatīvos, izglītojošos seminārus un lekcijas dažāda vecuma auditorijām.

IZAICINĀJUMI

- Gada pārskati ļāvuši izcelt arī virkni izaicinājumu, ar kuriem bibliotēkas saskaras un kas nozarei būs jārisina kopīgi.

Krāslava: Viens no faktoriem, kas liedz bibliotēku pakalpojumu izaugsmi ir mūsdienu prasībām atbilstošu tehnoloģisko iespēju zema nodrošināšana, kas ierobežo darbinieku un lietotāju informācijpratību un medijpratību un līdztekus attīstīt bibliotēku tehnoloģisko aprīkojumu – reģiona bibliotēkās vairākumā ir novecojusī datortehnika.

Madona: Interese par medijpratību, kritisko domāšanu un drošību internetā ir visai liela, taču ne vienmēr izglītojošie pasākumi sasniedz svarīgāko auditoriju - tos, kuriem šīs zināšanas visvairāk būtu nepieciešamas, lai kritiski izvērtētu savas darbības un to izraisītās sekas.

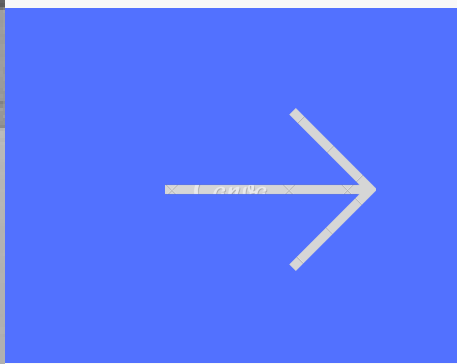
Kopīgs secinājums: Sadarbība ar izglītības iestādēm iespējama, ja bibliotēkai tāda ir tuvumā. Tas nav iespējams daļā pagastu bibliotēku.

VĒL POZITĪVS PIEMĒRS MEDIJPRATĪBAS DARBAM

Latvijas viedo ciemu un lauku kopienu forumā "Kopienu persilāde 2022" apbalvošanas ceremonijā tika paziņoti atpazīstamības zīmes "Viedais ciems 2022" ieguvēji un 6 ciemi, tostarp arī Vārme, apliecināja spēcīgu pieteikumu un pirmos panākumus viedā ciema veidošanā un ieguva atzinību "Ceļā uz Viedo ciemu". Svarīga loma šīs atzinības iegūšanā ir Vārmes pagasta bibliotēkai, kas realizēja pašvaldības projektu un organizēja mācības datorprasmju, informācijpratības un medijpratības zināšanu apguvei.

KOPSAVELKOT

- Jāstiprina pamatprasmes, bet pēc kapacitātes un iespējām, "jāiet" arī dziļāk.
 - Krīzes izgaismo medijpratības nozīmīgumu - Krievijas izraisītais karš atspoguļojies arī kopienu vajadzībās pēc objektīvas un patiesas informācijas.
 - Vairāk jādomā par medijpratību kā caurviju prasmi un jautājumu, nevis kā modes lietu vai papildu slogu.
 - Bibliotekāri apzinās dažādu auditoriju vajadzības un nepieciešamās pieejas.
 - Vairāk jāizplata informāciju par medijpratību - arī tā ir aktivitāte.
 - Digitālā nedēļa dominē kā tematisko pasākumu motivators. Aktīvāk jāpiedalās medijpratības un informācijpratības nedēļā.
 - Vienlīdz spēcīgas medijpratības darbā var būt gan lielās - reģiona galvenās bibliotēkas -, gan viena cilvēka pagastu bibliotēkas.
 - Izaicinājumi saistīti ar dažādu uzskatu vai sabiedrības grupu iespējamām sadursmēm bibliotēkās, tehnisko nodrošinājumu, grūti sasniedzamām auditorijām, apkārtējo infrastruktūru, piemēram, skolu tuvumu.
 - Augsti tiek novērtēts LNB BAC atbalsts un organizētās aktivitātes. Aicinām no tām iedvesmoties!
-

PALDIES!
EMILS.ROTGALVIS@LNB.LV